

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

2. Форманюк В.В., Канєнберг-Сандул О.К. Загальні аспекти міжнародного правосуддя. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 486–488. URL : http://lsej.org.ua/5_2023/121.pdf

3. Giddens, A. (2003). *Runaway World. How Globalization is Reshaping our Lives*. Second Edition N.Y. Rout ledge, 419 p.

4. The Role of NGOs in the Prosecution of War Crimes and Crimes against Humanity. *Cambridge University Press*. URL : <https://www.cambridge.org/core/journals/international-review-of-the-red-cross>

5. State of the Netherlands v. Urgenda Foundation. URL : <http://surl.li/qrngja>

Ключові слова: міжнародні організації, міжнародна політика, міжнародне правосуддя, міжнародні злочини, права людини, Європейський суд з прав людини, Міжнародний кримінальний суд.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Канєнберг-Сандул Оксана Констянтинівна.

Іваськова Дарія Сергіївна

здобувачка 1-го курсу магістратури

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ КОРІННИХ НАРОДІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВОСУДДІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Корінні народи, що володіють унікальною культурною спадщиною та зв'язком із землей своїх предків, продовжують стикатися з багатьма викликами у забезпеченні своїх прав на міжнародному рівні. Хоча міжнародне правосуддя розробило механізми для захисту прав корінних народів, їх ефективність

залишається обмеженою через низку правових, політичних та культурних перешкод. Важливим питанням залишається оцінка існуючих правозахисних механізмів та їх здатності впоратися з сучасними викликами, з якими стикаються ці спільноти.

Права корінних народів стали важливим досягненням розвитку міжнародного права в ХХ столітті. Сьогодні це одна з ключових складових системи прав людини, яка активно розвивається та інтегрується в законодавчі системи різних держав.

Проблема забезпечення прав корінних народів пов'язана як із історичними, так і з сучасними фактами утисків та дискримінації з боку більших суспільств, у яких вони проживають. Це й досі призводить до труднощів у реалізації власних шляхів розвитку, бідності та соціальної ізоляції, що є непропорційно високими порівняно з більшістю населення таких країн.

Згідно з принципами універсальності, рівності та недискримінації, корінні народи мають право на повний спектр прав, закріплених міжнародним правом.

Внутрішня політика щодо корінних народів часто зводиться до спроби пристосувати їхній спосіб життя та світогляд до загальних прагнень основної частини населення. Тому забезпечення їхньої рівності та цінності потребує особливого захисту, включаючи визнання не лише їхніх індивідуальних прав, але й колективних прав як окремих груп.

Один із найбільших викликів для захисту прав корінних народів – це брак ефективного доступу до правосуддя [1, с.162]. Попри існування міжнародних документів, таких як Декларація ООН про права корінних народів 2007 року, на практиці часто виникають труднощі із застосуванням цих норм. У багатьох державах корінні народи не мають належного представництва в судовій системі та доступу до механізмів вирішення спорів, які враховували б їхні культурні особливості.

Ще одним викликом є те, що права корінних народів часто вступають у конфлікт з економічними інтересами держав або приватних компаній. Зокрема, це

стосується питань видобутку природних ресурсів, які перебувають на землях, історично належних корінним народам.

Часто ці землі використовуються без згоди або компенсації, що призводить до порушення прав на самовизначення та власність [2, с.150]. У таких випадках корінні народи часто стикаються з дискримінацією та маргіналізацією.

Політичний контекст також відіграє важливу роль у доступі до правосуддя. Багато урядів не зацікавлені у визнанні прав корінних народів, що може перешкоджати справедливому вирішенню конфліктів. Інколи держава сама виступає як сторона конфлікту, що робить внутрішні правозахисні механізми неефективними та породжує потребу у втручанні міжнародних інституцій.

Успішне вирішення проблем корінних народів потребує комплексного підходу, який включає як міжнародні, так і національні рівні. Важливим кроком є забезпечення прямого доступу корінних народів до міжнародних судів, таких як Міжнародний кримінальний суд (МКС) або Міжамериканський суд з прав людини, для розгляду питань, пов'язаних із порушенням їх прав.

Це вимагатиме подальшого розвитку механізмів подання індивідуальних скарг та забезпечення належного виконання судових рішень на національному рівні.

Посилення ролі регіональних правозахисних організацій також може стати ефективним інструментом у захисті прав корінних народів. Наприклад, Африканська комісія з прав людини та народів, а також Міжамериканська комісія вже розробили спеціальні механізми для розгляду справ корінних народів. У Європі, хоча подібні механізми менш розвинені, є потенціал для вдосконалення практик захисту корінних народів на рівні Європейського суду з прав людини [3].

Значним аспектом у вдосконаленні захисту прав корінних народів є врахування їхніх культурних та історичних особливостей у процесі вирішення правових конфліктів. Корінні народи мають особливий світогляд, який часто не відповідає західним правовим системам.

Варто зауважити про те, що важливо, щоб міжнародне правосуддя не тільки визнавало ці відмінності, але й активно включало їх у процес правосуддя.

Наприклад, визнання традиційних правових систем корінних народів у вирішенні внутрішніх спорів може стати дієвим кроком у напрямку справедливості.

Отже, хоча міжнародне право створило правові механізми для захисту корінних народів, їх ефективність залишається недостатньою через численні виклики, пов'язані з доступом до правосуддя, конфліктами з державними та приватними інтересами, а також політичною нерівністю.

Перспективи вдосконалення цих механізмів лежать у створенні більш доступних та культурно відповідних правових процесів, посиленні міжнародної підтримки та розвитку регіональних механізмів. Лише такий комплексний підхід може забезпечити належний захист прав корінних народів у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корнат Л., Корнат О. Нормативно-правове забезпечення прав корінних народів: міжнародний досвід та українські перспективи. *Вісник Львівського університету*. Серія філос.-політолог. студії. 2021. Випуск 37. С. 161-169.
2. Реньов Є. Права корінних народів: міжнародний досвід та українські реалії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 53. С. 148-151.
3. Razmetaeva Y. The right to resist and the right of rebellion. *Jurisprudence*. 2014. 21 (3). P. 758

Ключові слова: міжнародне право, ООН, корінні народи, права, свободи, захист, правосуддя, Міжнародний кримінальний суд.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Канєнберг-Сандул Оксана Констянтинівна.

СЕКЦІЯ № 9. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.....319

Волошенюк Олександра Юріївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....319

Королук Богдана Сергіївна

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....323

Чабала Уляна Андріївна

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ЯК ВОНИ ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗСЛІДУВАННЯ І ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ.....327

СЕКЦІЯ № 10. ДИПЛОМАТИЧНІ ТА КОНСУЛЬСЬКІ ЗНОСИНИ.....332

Скороход Катерина Віталіївна

ПРАВОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ ІЗ ЗЛОВЖИВАННЯМ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРИВІЛЕЯМИ ТА ІМУНІТЕТАМИ.....332

СЕКЦІЯ № 11. МИРНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВОСУДДЯ.....337

Голубович Аліна Миколаївна

МІЖНАРОДНІ ДОРУЧЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ В ВОЄННИЙ СТАН.....337

Гритенко Марія Олегівна

РАТИФІКАЦІЯ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ.....341

Зільберт Олександр Володимирович

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОСУДДЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....345

Іваськова Дарія Сергіївна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ КОРИННИХ НАРОДІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВОСУДДІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....349

Купіна Крістіна Миколаївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....353

Кухоцька Аліна Сергіївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН У ВИРІШЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СПОРІВ МІЖ ДЕРЖАВАМИ.....357

Новак Юлія Іванівна